

KONING BURGER vraagt om WEERWERK

GroenLinks Gouda

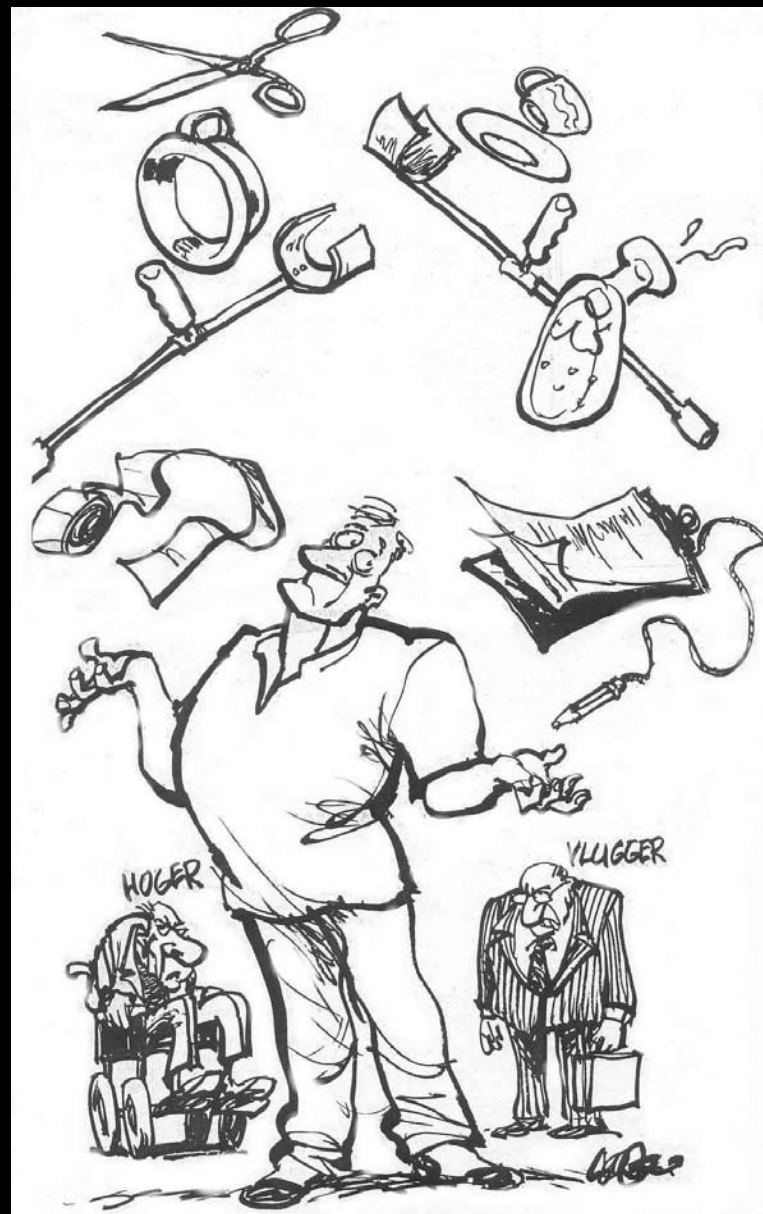
Jos van der Lans
11 oktober 2007

Jos van der Lans Koning Burger

Nederland als zelfbedieningszaak

Augustus

Basisschema

1 => Opmars

(emancipatie, bevrijding, ontketening)

BURGERS

+

2 <= Terugtrekking

(professionals, gezag, instituties)

PUBLIEKE VERTEGENWOORDIGERS

=

3 ⇔ **ZELFBEDIENINGSZAAK NEDERLAND**

1945 – 1965

MAATSCHAPPELIJK DECORUM

- **BESCHAVINGSOFFENSIEF / VERSTEDELIJING**
- **ONMAATSCHAPPELIJKHEIDSBESTRIJDING**
- **VERZUILING**
- **WEDEROPBOUW**
- **ONTLUIKENDE VERZORGINGSSTAAT**

BESTUURLIJKE STIJLKENMERKEN

- **REGENTESK / HIERARCHISCH**
- **PATERNALISTISCH**
- **VERDRUKTE MODERNISERING**

Jaren 60: de wereld op zijn kop

WELVAARTSEXPLOSIË

DOORBRAAK NIEUWE GENERATIE

GRENSVERLEGGEND

GEESTVERRUIMEND

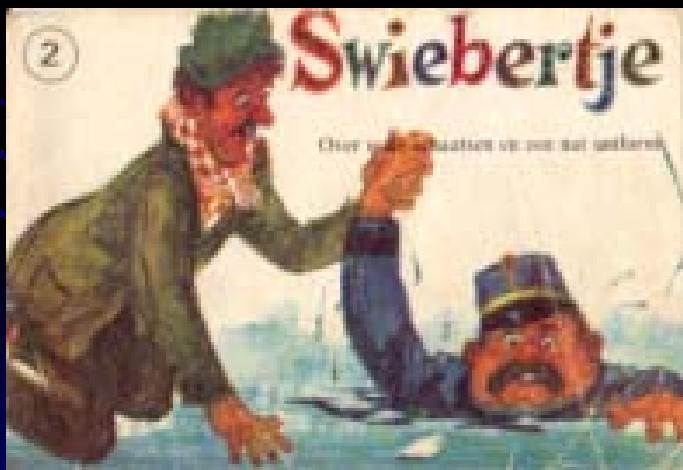

Lof der onaangepastheid (1961 + 1967)

Normalisering van het abnormale

Romantisering van de afwijking

AMSTERDAM MERS
 LUISTER NIET NAAR DE MET HET KAPITAAL
KOLLABORERENDE
 Hilversumse radio, maar naar de vrye maagd:
 225 mtr middengolf
 KOM NAAR HET SPUI BELEGER DE BELEGERAARS!

COLL 1160

VROUW
 BAPS 'N EIGEN DUM
(BESLIS)
 MASSALE DEMONSTRATIE
 Utrecht - zaterdag 19 februari - 14 uur - Jaarbeursplein

COLL 1160

SANEREN - DEPORTEREN
 SPECULEREN

COLL 1160

**WIE AAN DE WEDDE KOMT
 KOMT AAN DE VYDH!**

COLL 1160

Bond van WetsOvertreders (BWO)

afdeling Nijmegen

1 => Moderne burgers

- Van onderdaan naar zelfbeschikker
- Van statisch naar dynamisch
- Van voorgeprogrammeerd naar zelfontplooiing
- Van vertikaal naar horizontaal
- Van collectief naar individueel

*De Swaan:
overgang van bevelshuishouden
naar onderhandelingshuishouden*

PRAATHUIS NEDERLAND

PRIVACY

Overheid / instituties op afstand

Bescherming persoonsgegevens

Huurbescherming

Ontslagbescherming

KONING BURGER & RECHTSZEKERHEID

afzijdigheid als norm

- Niet-bevoogdend
- Respect voor zelfbeschikking
- Baas in eigen huis / buik
- Lof der onaangepastheid
- Moet kunnen
- Reactief optreden
- Geen dwangmiddelen

taboe op huisbezoek

- Privé wereld
= no-go-area
- De beweging wordt omgedraaid:
 - Vroeger: naar mensen toe
 - Moderne tijd: mensen naar de professionals toe

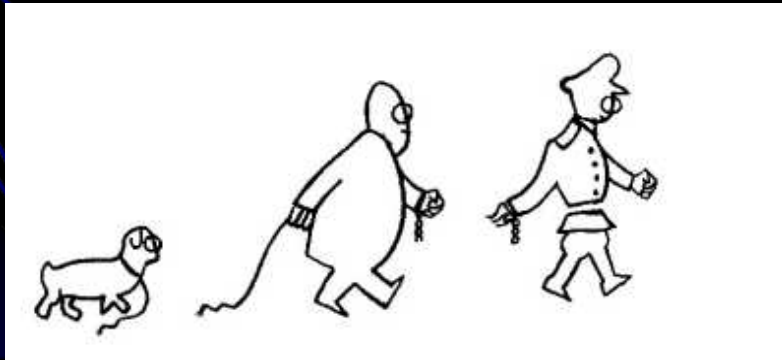

MODERNE PROFESSIONALS

Nieuwe omgangsvormen tussen burgers en professional(s)/instituties

- Horizontaal / gelijkheid / gelijkwaardigheid
Anti-autoritair / anti-paternalistisch
- Leefwereld (private wereld) als no-go-area
- Bewuste afzijdigheid: bemoei je er niet mee

2 \leq

BELEIDSWOORDEN overheid

- Decentralisatie
- Overheid op afstand
- Kerntaken – uitbesteden - marktwerking
- Van aanbodsturing naar vraagsturing
- Efficiency (opschaling) - prestatieafspraken
- Burgers centraal

Naar binnen gekeerd

Wet van de professionele bureaucratieën:

- Naarmate een professionele STREETLEVEL-organisatie groeit en specialiseert komt het oorspronkelijke handwerk (contactwerk) onder druk te staan, de status blijft achter, het werk wordt ondergewaardeerd en wordt in sommige gevallen afgestoten.
- Na elke reorganisatie blijkt het waterhoofd te zijn gegroeid

FRONTVERWAARLOZING

- Blauw op straat
- Huurophalen corporaties
- Huisbezoek jeugdzorg
- Schrappen concierges
- Weg met de conducteurs
- Verpleegwerk / Thuiszorg
- Veldwerk / onderzoekswerk
- Junioren / senioren systemen
- Bewaken in de gevangenissen
- Plantsoenendienst / vuilnisophalen

Politiek-ambtelijke organisatie

- Afstoten van hoogwaardige professionele kennis
- Opkomst: externe adviseurs
- Inkoop professionele creativiteit
architecten / stedenbouwkundigen / supervisors
- Technocratische onkwetsbaarheid

**NIETSZEGGENDE / -DOENDE
(neutrale) OVERHEID**

opmars burgers + aftocht professionals

=

ZELFBEDIENINGSZAAK NEDERLAND

= braakliggend publiek domein

= het private overwoekert het publieke

3 ↔

= impliciete normen

= afwezig gezag / afzijdige professionals

= consumentistisch burgerschap

= zelfregulering en zelfcorrectie

**EXPLOSIEF ONBEHAGEN OVER
PUBLIEKE RUIJITE / onveiligheid
OMGANG BURGERS – BESTUUR
NORMEN & WAARDEN - debat**

Agressie tegen dienstverleners publieke sector

De kloof

Kloof niet:

- Het op afstand raken van bestuurders

Kloof wel:

- Het overlappen van burger & bestuur

Paradox:

Hoe kleiner de afstand wordt,
hoe groter de afstand wordt ervaren

Er wordt aan gewerkt

- Klantvriendelijkheid
- ISO-certificering / keurmerken
- Eén loket
- Wijkgerichtheid / kantelen
- Beter communiceren / voorlichters
- Interactieve beleidsvorming
- Burger als co-producent van beleid

INTENTIE-CULTUUR

Suggestie: wij zijn er voor u / wij komen naar u toe
Naar een vriendelijke politieke gemeenschap

publiek leiderschap

stem geven aan de publieke zaak

Niet luisteren, maar vertellen

Niet veronderstellen, maar expliciteren

Koning Burger vraagt om weerwerk / weerstand

Confrontatie aangaan

- Mondigheid aan verantwoordelijkheid koppelen

REINVENTING PUBLIC SPHERE

offensief besturen

Tien ontwerpprincipes

1. Zoek de frontlinie op

Leefwereld-orientatie versus
systeemwereldeisen

Persoonlijke directheid

Papieren werkelijkheid of beleefde
werkelijkheid

Tijdwinst of tijdverlies?

**WAT ZOU U DOEN ZONDER
STADHUIS / KANTOOR?**

2. Maak reële zeggenschap mogelijk

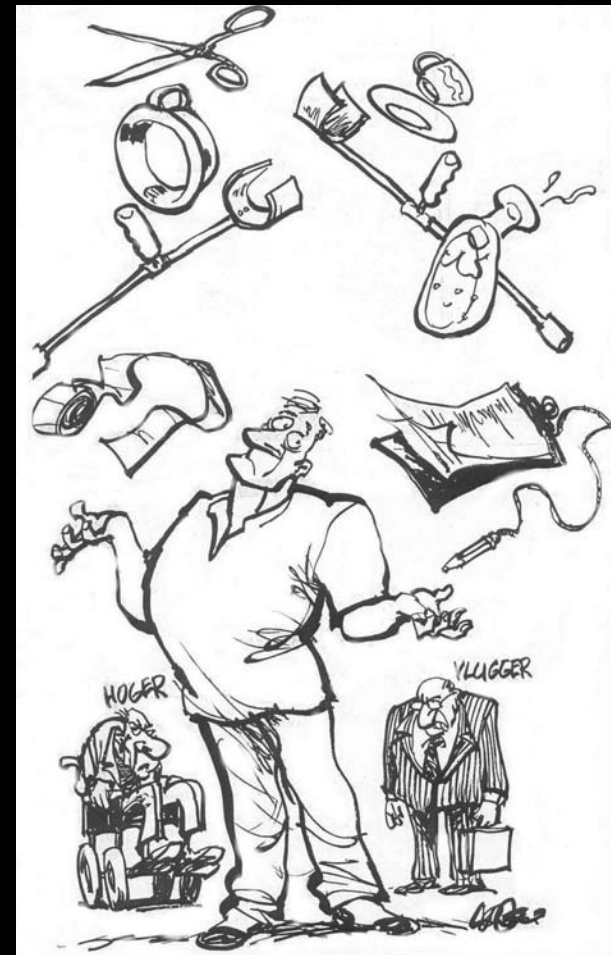

- Beheer groenvoorzieningen / publieke ruimte / onderhoudsfondsen
- Maak mensen verantwoordelijk voor het publieke.
- Durf los te laten.

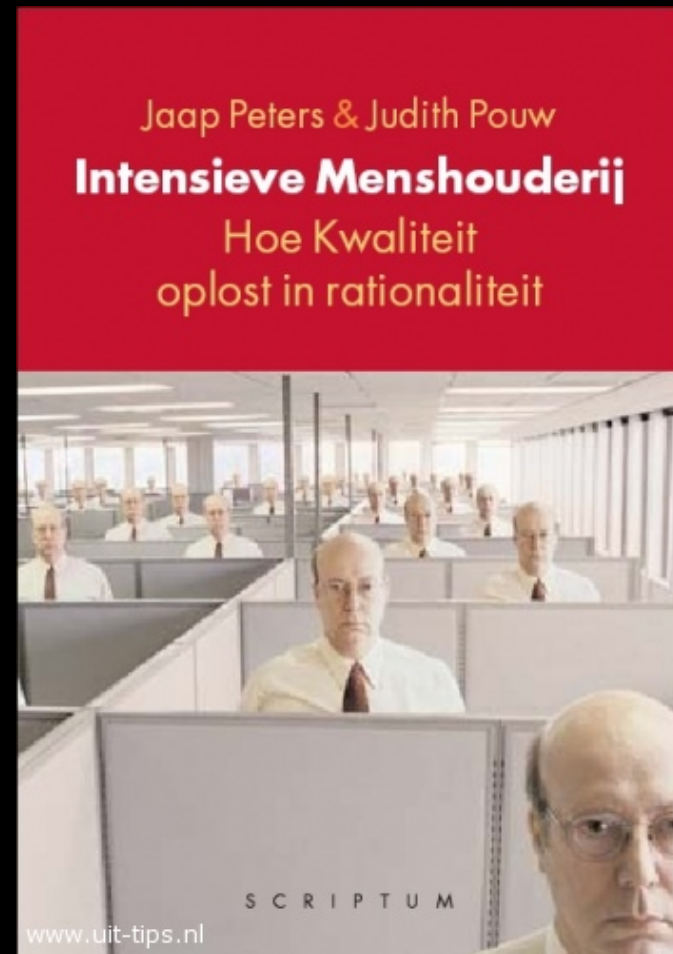
3. Geef professionals de ruimte

- Functionele verantwoording
- Vertrouwen en mandaat
- 'Medewerkers / ambtenaren tekenen voortaan brieven met hun eigen naam.'
- ELKE PROFESSIONAL IS EEN BESTUURDER

4. Hou bureaucratistische verplichtingen binnen de perken

- Verantwoording die niet functioneel is voor de professionaliteit is zinloos
- Laat professionals vooral ook zelf aangeven hoe zij zich willen verantwoorden

5. Beloon loyaliteit van burgers

90% van de energie
gaat naar 10% van de
mensen

Mobiliseer / organiseer
publieke stemmen

6. Geef professionals een gezicht, durf kleinschalig te denken

- Mensenwerk
- Relationale betrekking
- Aanspreekbaar
- Vertrouwen
- Herkenbaarheid
- Anti-bureaucratisch

coll. IISH

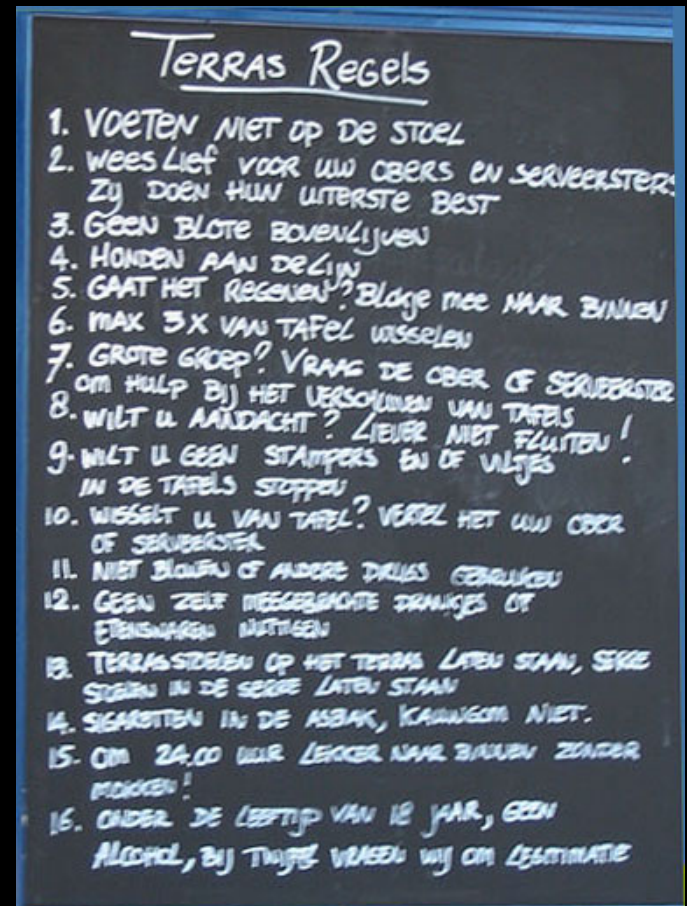
Maak daar beleid van: visitekaartjes,
foto's, voorstelacties, etc.

PERSOONLIJKE OVERHEID

NON
A LA BUREAUCRATIE

7. Expliciteer regels en zet aansprekende professionals aan het werk

- www.ongeschrevenregels.nl
- Maak mensen zelf verantwoordelijk voor hun regels en handhaaf ze dan strikt
- De Peperclip – R'dam

8. Leg verantwoording af aan burgers

● VERPLAATSING VAN DE DEMOCRATIE

- U werkt in
een glazen huis

9. Handel oplossingsgericht en proactief, fouten maken mag

- Regels zijn er voor de mensen en niet andersom
- Meedenken
- Eerst de voordelen dan de nadelen
- NO-VERHEID

PAARSE KROKODIL

10. Behandel burgers zoals jezelf behandeld wenst te worden

WARM OF KOUD?

90 % van de klachten bij de nationale Ombudsman gaan over bejegening

Vergeet:
KONING BURGER
organiseer vertrouwen

Boodschappen

1. De burger centraal = ideologische mythe
2. Individualiteit vraagt om publieke weerstand
3. Tegendruk (zie Plasterk)
4. De beste troepen naar het front
5. Politiek is vertellen / confronteren, niet wijken en luisteren

www.josvdlans.nl

